

Bra skolor bygger på samlad kunskap

– SÅ UTVECKLAR OCH BYGGER
VI MORGONDAGENS SKOLOR

Skolor byggs bäst genom grupparbete

Morgondagens samhälle formar vi redan idag, och skolan utgör en viktig del av den. Men med stundande skolhusbrist över hela landet, allt för få lärare, barn som rör sig för lite och en likvärdighet som behöver stärkas står skolan inför en rad utmaningar. Dessa behöver vi tillsammans adressera och lösa på ett klokt sätt. Som en av Sveriges största skolbyggare räcker vi på NCC upp handen för att bidra med våra kunskaper och erfarenheter.

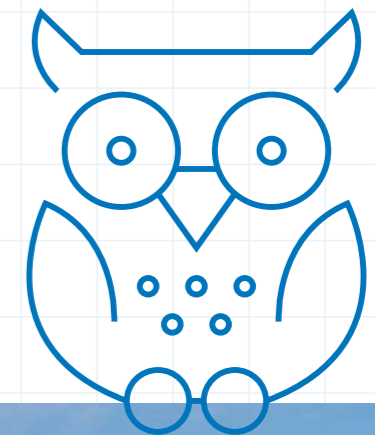
På ytan är en skola förstås ett hus med korridorer, klassrum, en idrottssal och en skolgård. Men det är också platsen där barn tillbringar nästan halva sin vakna tid under en stor del av uppväxten. Det är här de ska få nya kunskaper, färdigheter och värderingar, men också nya kompisar och fritidsintressen. Allt det här behöver vi ha med oss när vi utvecklar och bygger skolor. Genom att förstå och adressera de utmaningar som skolan brottas med kan vi skapa skolmiljöer som stöttar pedagogiken och fungerar som en hävstång för större samhällsvärden, så som lärande, bättre skolresultat och en trygg miljö för elever och lärare.

I den här rapporten beskriver vi 6 fokusområden för morgondagens skola som vi anser vara viktiga att ta hänsyn till när man planerar och bygger nya lärmiljöer. Vi tar utgångspunkt i tre viktiga nyckelintressenter, nämligen lärare, elever och fastighetsägare. Hur kan vi skapa en arbetsmiljö som är attraktiv för lärarna och dessutom ger bra förutsättningar för pedagogik och

lärande? Hur kan vi tänka när vi planerar och bygger så att eleverna ges bra förutsättningar att utvecklas, att de rör sig mer och känner sig trygga? Vilka erfarenheter har vi med oss som säkerställer att skolhuset dessutom är yteffektivt och ekonomiskt att äga och förvalta? Slutligen i rapporten presenterar vi Brogårdaskolan i Bjuv där bland annat trivsel, trygghet och pedagogik har stått i centrum när den nya skolan har skapats.

“Låt oss provtänka tillsammans. Skapa en plattform för att studera idéer och möjligheter och sen gå tillbaka till verkligheten. Skapa det omöjliga målet, man får vara visionär.”

STRATEGISK CHEF UTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN

Raoul Wallenbergsskolan i Järvastaden, Solna.

Ett viktigt och gemensamt ansvar

Skolan är Sveriges största arbetsplats och en miljö där våra barn ska utvecklas till framtidens vuxna. Men braskande tidningsrubriker larmar om både skriande skolbrist så väl som pedagogiska utmaningar och problem med likvärdighet, arbetsmiljö och lärande. Samtidigt fortsätter Sveriges befolkning att växa, och med den behovet av nya skolor, förskolor och inte minst lärare. Bara de närmaste fem åren behöver skolan rekrytera lärare och förskolelärare motsvarande 77 000 heltidstjänster.¹ Det utgör en extra stor utmaning då lärarna idag lämnar yrket i högre takt än det fylls på med nya, många gånger på grund av bristande arbetsmiljö. Samhället och medborgarnas krav har utvecklats när det gäller allt från arbetsmiljö och pedagogik till energi-effektivitet. Även gamla skolmiljöer från 1970-talet måste anpassas till nya byggkrav och pedagogiskt arbetssätt.

Vi är alla smärtsamt medvetna om att skolbristen drabbar hela landet, både större städer och mindre tätorter. Att lösa detta är ett viktigt och gemensamt ansvar. Det innebär också en stor samhällsinvestering.

Till år 2026 behövs 1 400 nya skolor:

- 700 förskolor
- 400 grundskolor
- 300 gymnasier

Källa: Finansdepartementet 2018

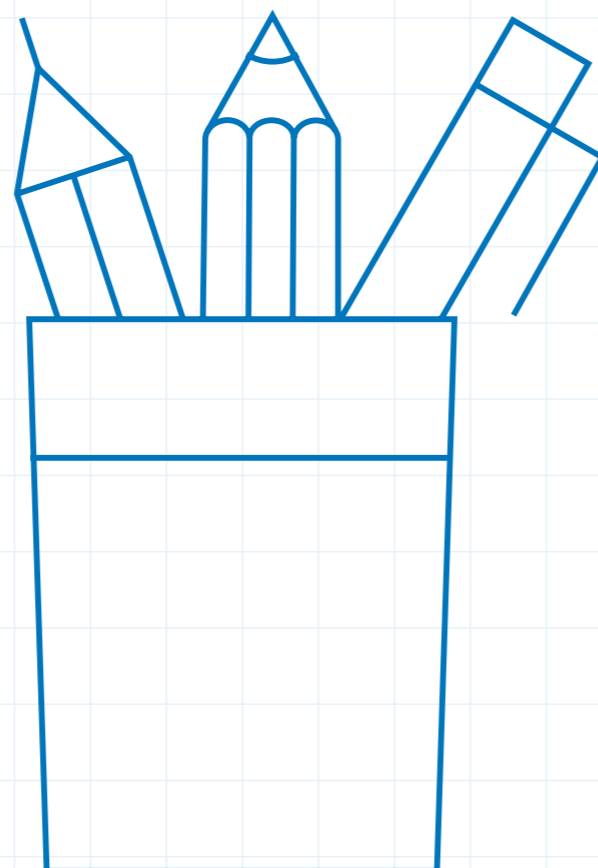
“Hur ska vi använda pedagogiken för att möta digitalisering och önskemål på framtidens arbetskraft? Hur utbildar vi morgondagens elever för framtiden? Det måste tänkas nytt och samverkan.”

LOKALSTRATEG

Hur vänder vi skolkris till skolsuccé?

Istället för att satsa fort och fel behöver vi tillsammans både tänka rätt och göra rätt från start. Förutom det akuta behovet av 1 400 nya skolbyggnader inom 10 år, vilka utmaningar brottas skolan med som bör adresseras när en ny skola ska byggas? Och hur ser önskemålen ut? Det vill vi på NCC fördjupa oss i. Därför har vi genomfört en stor studie som involverat över 60 politiker och tjänstemän som arbetar med utbildning och upphandling av skolor runt om i hela Sverige. Vi har även träffat rektorer, besökt skolor och tagit del av material om skolans utmaningar och möjligheter från forskare och universitet, SKL, Skolmyndigheten, Skolinspektionen, Specialpedagogiska skolmyndigheten med flera.

Målet är att få en djupare förståelse för vad framtidens lärmiljöer innebär, vilka problem dessa står inför och är ämnade att lösa – och hur vi tillsammans kan skapa effektiva och tydliga processer för utvecklingen av fler nya och bättre lärmiljöer i Sverige. Nu har vi chansen att gemensamt planera och bygga morgondagens skola.

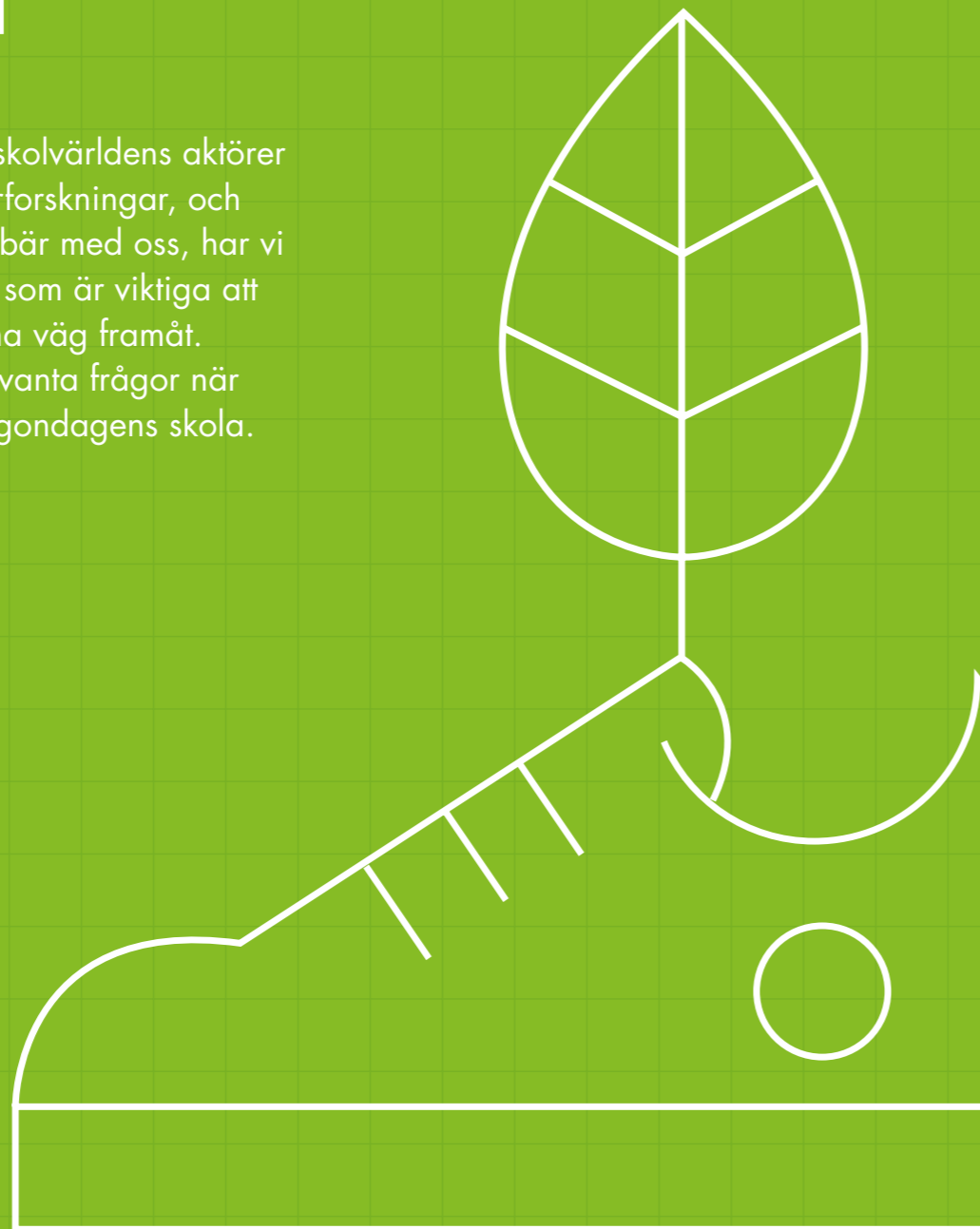

¹ Skolverket (2017), Prognos över behovet av förskollärare och olika lärarkategorier

6 fokus- områden för morgondagens skola

Utifrån de utmaningar som skolvärldens aktörer själva lyfter fram i våra efterforskningar, och de erfarenheter vi på NCC bär med oss, har vi identifierat 6 fokusområden som är viktiga att hantera på vår gemensamma väg framåt. De hjälper oss att ställa relevanta frågor när vi tillsammans utformar morgondagens skola.

1. Pedagogik
2. Trygghet
3. Aktivitet
4. Arbetsmiljö
5. Flexibilitet
6. Hållbarhet

1. Pedagogik

Matcha miljön med pedagogiken för att ge varje elev lika möjligheter

Skolresultaten har visat på en positiv utveckling under de senaste åren.² Det är glädjande besked för alla som varje dag arbetar för elevernas bästa i skolan. Samtidigt har nästan var fjärde elev i nionde klass inte uppnått kunskapsmålet i ett eller flera ämnen.³ Den svenska skolan hamnar också långt ner på listan internationellt när det gäller likvärdigheten.⁴

En gemensam grund att stå på

Enligt studier kan skolmiljön bidra med upp till 16 procent förbättrade skolresultat hos eleven.⁵ Senare tids forskning visar också att en varierande miljö som väcker nyfikenhet och inspiration både inne och ute påverkar lärandet positivt. Här har vi ett mycket viktigt uppdrag när vi bygger nytt eller bygger om.

Genom att föra ett resonemang om vilket stöd inne- och utemiljöerna kan ge pedagogerna i deras arbete och barnen i deras utveckling, kan vi definiera en gemensam bild av sambandet mellan verksamhet och fysisk miljö. Låt oss tillsammans i ett tidigt skede, redan i planeringen av en ny skola, ta avstamp i den forskning, kunskap och erfarenhet som finns kring pedagogik och lärande. För att få bättre förståelse kan vi exempelvis observera flöden i skolmiljön. Hur rör sig eleverna och hur arbetar de? Och hur kan vi koppla dessa insikter till pedagogik och utformningen av skolhuset och skolgården för att därmed skapa riktigt bra lärmiljöer?

”Det är viktigt att hitta rätt nu, för att öka resultaten – vi har inte råd med att 20–25% inte klarar skolan. Det är mycket dyrare på sikt. Hur triggas vi det nya lärandet?”

ORDFÖRANDE BARN- OCH
UTBILDNINGSNÄMNDEN

² Skolverket (2015), PISA 2015

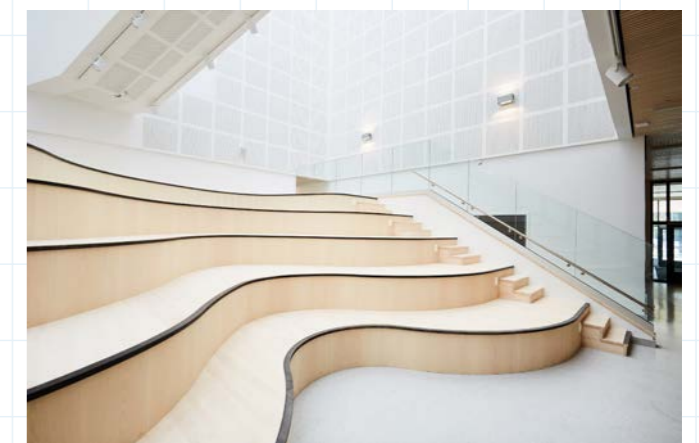
³ Skolverket (2018), Slutbetyg i grundskolan

⁴ UNICEF (2018), An unfair start, inequality in childrens education in rich countries

⁵ University of Salford, Manchester (2015), Clever Classrooms

Både inne- och utemiljön kan bidra till ett lustfyllt lärande. Till exempel kan vi måla en gradskiva under klassrumsdörren, rita jordens evolution som en tidslinje på skolgården eller kombinera mindre allrum med klassrum för att kunna växla mellan olika sätt att lära och lära ut.

Vikingaskolan, Handen

2. Trygghet

I en trygg skolmiljö vågar vi växa som människor

”Det ska vara ett lagarbete. Där man jobbar för trygghet och trivsel. Elever, föräldrar, pedagoger ska jobba för att få en trygg miljö.”

ORDFÖRANDE I BARN- OCH UNGDOMSNÄMNDEN

För Sveriges niondeklassare är trygghet det mest avgörande för att de ska trivas i sin skola. Även om en klar majoritet av eleverna uppger att de känner sig trygga i skolan så finns det elever i så gott som samtliga skolor som inte gör det. Den upplevda tryggheten har dessutom försämrats under de senaste fem åren.⁶

Upplevelser som bidrar till trygghet

Både inomhus i skolbyggnaden och i utemiljön på skolgården kan vi bygga in mer trygghet och trivsel. I gemensamma diskussioner kan vi analysera hur exempelvis belysning, placering av toaletter och lärarrum, olika entrélösningar och breddning av korridorer kan bidra till att alla elever känner sig sedda och trygga. Lägre skåp som eleverna kan se över och innertak som känns mer som i en hemmamiljö är andra exempel på idéer som vi kan arbeta fram tillsammans för att öka känslan av trygghet i skolmiljön. Även ytan närmast huset är bra att diskutera, till exempel hur varu-transporter når skolbyggnaden på ett säkert sätt eller hur föräldrar kan hämta och lämna sina barn under trygga former.

Delaktighet föder engagemang

För att träffa rätt i valet av lösningar behöver vi få värdefull kunskap även från elevernas perspektiv. Därför behöver vi hitta sätt att bjuda in dem till dialog kring deras nya eller renoverade skola. Delaktighet i processen att forma sin egen lärmiljö bidrar också till engagemang, stolthet, gemenskap och inte minst omsorg om den.

Vid utformningen av Brogårdaskolan i Bjuv har hemkänsla varit ett ledord som visat sig effektivt för att öka trygghet och samhörighet.

⁶ Skolinspektionen (2017), årsrapport

3. Aktivitet

En glad knopp i en aktiv kropp stämmer fortfarande

Få barn och ungdomar når upp till rekommendationen om fysisk aktivitet på 60 minuter per dag.⁷ Enligt Boverket har barn i grundskolan minskande skolgårdar att röra sig på och det är stora skillnader mellan olika delar i landet.⁸ Detta trots att flera studier visar att fysisk aktivitet har en positiv inverkan på inlärning och välbefinnande.⁹

Tänk utanför skolboxen

Vikten av inne- och utemiljöer som inbjuder till liv och rörelse behöver vi ta med oss när vi tillsammans arbetar fram lösningar för skolan. Forskning visar också att barn som vistas i naturliga miljöer är mer koncentrerade och lär sig bättre på lektionerna.¹⁰ Befintliga träd, kullar och naturmark är därför värdefulla resurser i utemiljön. Genom att involvera NCC:s landskapsarkitekter tidigt

kan vi tillsammans identifiera befintliga värden och utveckla en plan för hur skolgårdens utformning binds ihop med skolbyggnadens funktioner. Med hjälp av erfarenheter från tidigare lyckade skolprojekt kan vi tillsammans utveckla lärmiljöerna till att bli mer rörelseinspirerande. Där plats ges för lek, sport och vilda aktiviteter, men även för samtal, enskildhet, sinnliga upplevelser och stillhet.

”Jag tror att eleverna bör få större inflytande på sin närmiljö och arbetsmiljö, hur den är utformad. Inte att det är ett fritt val men att kunna få ge input på vad som skapar en lugn och bra lärmiljö.”

UTBILDNINGSRÅD OCH LEDAMOT I KOMMUNSTYRELSEN

Genom kunskap och förståelse för vikten av fysisk aktivitet i skolan kopplat till hälsa, välmående och inlärning kan vi ta hänsyn till det när vi planerar för och bygger skolhus.

⁷ Centrum för idrottsforskning (2017), Regeringsrapport 2017

⁸ Boverket (2015), Gör plats för barn och unga!

⁹ Malmö universitet (2012), I Ericsson, Bunkefloprojektet, Lunds universitet (2017), J. Fritz, Physical Activity During Growth. Effects on Bone, Muscle, Fracture Risk and Academic Performance

¹⁰ Linköpingsuniversitet (2018), Klassrum med himlen som tak

På Brogårdaskolan i Bjuv har både elever och lärare bidragit till en rad nya lösningar för att skapa en dynamisk skola. Det har inspirerat alla till att vilja – och våga – ta ansvar för den gemensamma arbetsmiljön.

4. Arbetsmiljö

I en sund arbetsmiljö mår vi bra och får energi

Enligt Arbetsmiljöverkets rapport från 2017 brister nio av tio skolor i arbetsmiljön.¹¹ Ohälsosam arbetsbelastning, hot och våld, bullriga ljudmiljöer och dålig ventilation är några av arbetsmiljöproblemen som personal och elever uthärdar i skolan. Den dåliga skolmiljön påverkar också elevernas studieresultat negativt.

Välj rätt lösningar och material tidigt

När NCC involveras tidigt kan vi säkerställa att skolan inte bara lever upp till de grundläggande hygienkraven för ljud och inneklimat enligt Boverkets byggregler, BBR. Vi kan även identifiera vilka insatser som kan bidra till en inbjudande, funktionell och sund arbetsmiljö. Det kan handla om allt från planlösning och väggutformning till val av golvmaterial och stolar, eller fläktrummetts dimension och placering för att minimera störande buller. Skolans akustik behöver också anpassas från monolog och katederundervisning till dialog med en helt annan ljudmiljö och rörlighet. Till vår hjälp finns NCC:s tekniska specialister inom buller, ventilation, akustik, inredning med mera, som kan kopplas in i projektet.

”Arbetsmiljön är otroligt viktig för både elever och lärare. Har man inte en positiv arbetsmiljö att erbjuda så är det svårare att rekrytera lärare. En attraktiv arbetsmiljö består ju av mycket och där är ju de fysiska lokalerna viktiga.”

ORDFÖRANDE GRUNDSKOLENÄMNDEN

¹¹ Arbetsmiljöverket (2017), Projekt rapport för Arbetsmiljöverkets nationella tillsyn av skolan 2013–2016

5. Flexibilitet

Flexibla lokaler fylls med liv både idag och imorgon

Varierande pedagogiska behov under dagen, samhällets förändrade behov över tid och hållbar ekonomi är alla anledningar till att bygga in flexibilitet i skolbyggnaden. En stor kostnad för en skola ligger i byggnaden. Det kräver stor förståelse och kunnskap kring samnyttjande och driftoptimering från oss som entreprenör.

Genomtänkt in i varje vrå

Genom att tänka på skolhusets flexibilitet redan vid planeringen kan vi skapa en klok skola som både kan anpassas till lärandet idag och till förändrade verksamhetsbehov över tid. En stor och bred trappa som även kan användas som läktare är ett exempel på kombinerade funktioner som lämpar sig för flera olika aktiviteter. Skjutdörrar och olika golvnivåer som gör det möjligt för pedagogerna att anpassa lokalen efter situationen är ett annat.

Kan vi förbereda skolbyggnaden för olika ändamål så kan lokalerna användas mer effektivt. Varför inte bjuda in kommunens idrottsförening redan i planeringen, så att vi kan fånga upp behoven och se över saker så som säkerhet och lås för att underlätta nyttjandet av skollokaler även utanför skoltid?

Om vi på sikt också kan förändra skollokaler, genom exempelvis icke-bärande innerväggar, så ökar det möjligheten att anpassa lokalerna utifrån samhällets förändrade behov i framtiden. Att framtidssäkra genom att förbereda ut- och invändiga miljöer för digitalt lärande är också centralt i en modern skola.

”Hur ser vi till att byggnaderna används hela dagarna, kanske även helger, kvällar, lov? Vi måste göra upp med en del färdiga föreställningar om hur skolor måste se ut och tänka nytt.”

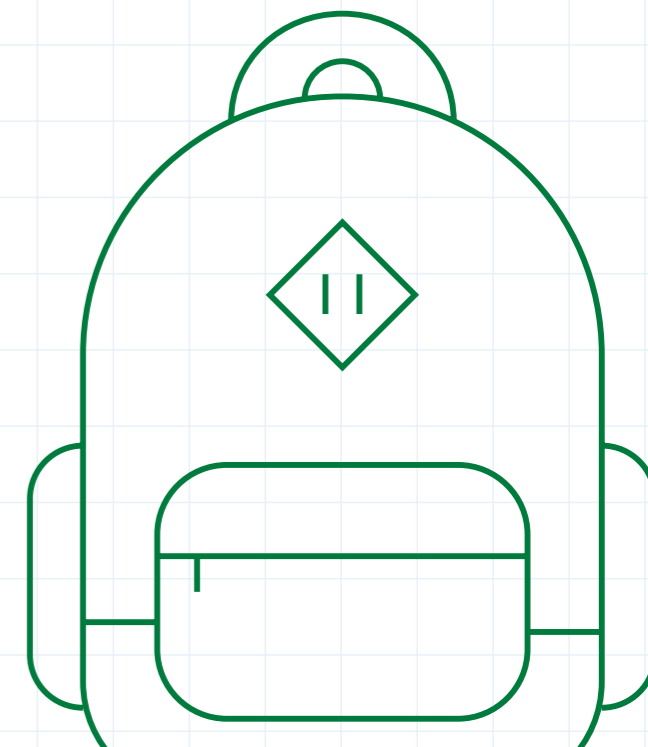
SKOLCHEF UTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN

Idrottshallen i Raoul Wallenbergsskola, Solna, hyrs ut till föreningar och enskilda organisationer på vardagar och helger när skolan inte använder den.

En flexibel skolbyggnad:

- Är framtidssäkrad för olika pedagogiska behov och digitalisering
- Kan nyttjas på flera sätt under skoldagen
- Kan nyttjas under flera tider på dygnet
- Kan ställas om efter framtida samhällsbehov

6. Hållbarhet

Barn lyssnar inte på det du säger, de tittar på det du gör

”Vi ärver inte jorden av våra fäder, vi har lånat den av våra barn”. Inte ska väl barnen behöva påminna oss vuxna om sanningen i det ordspråket? Låt oss istället in ta ett proaktivt förhållningssätt vid utvecklingen av skolan och samtidigt bygga in möjligheten att förstå olika aspekter av hållbarhet i skolmiljön.

En investering som räcker längre

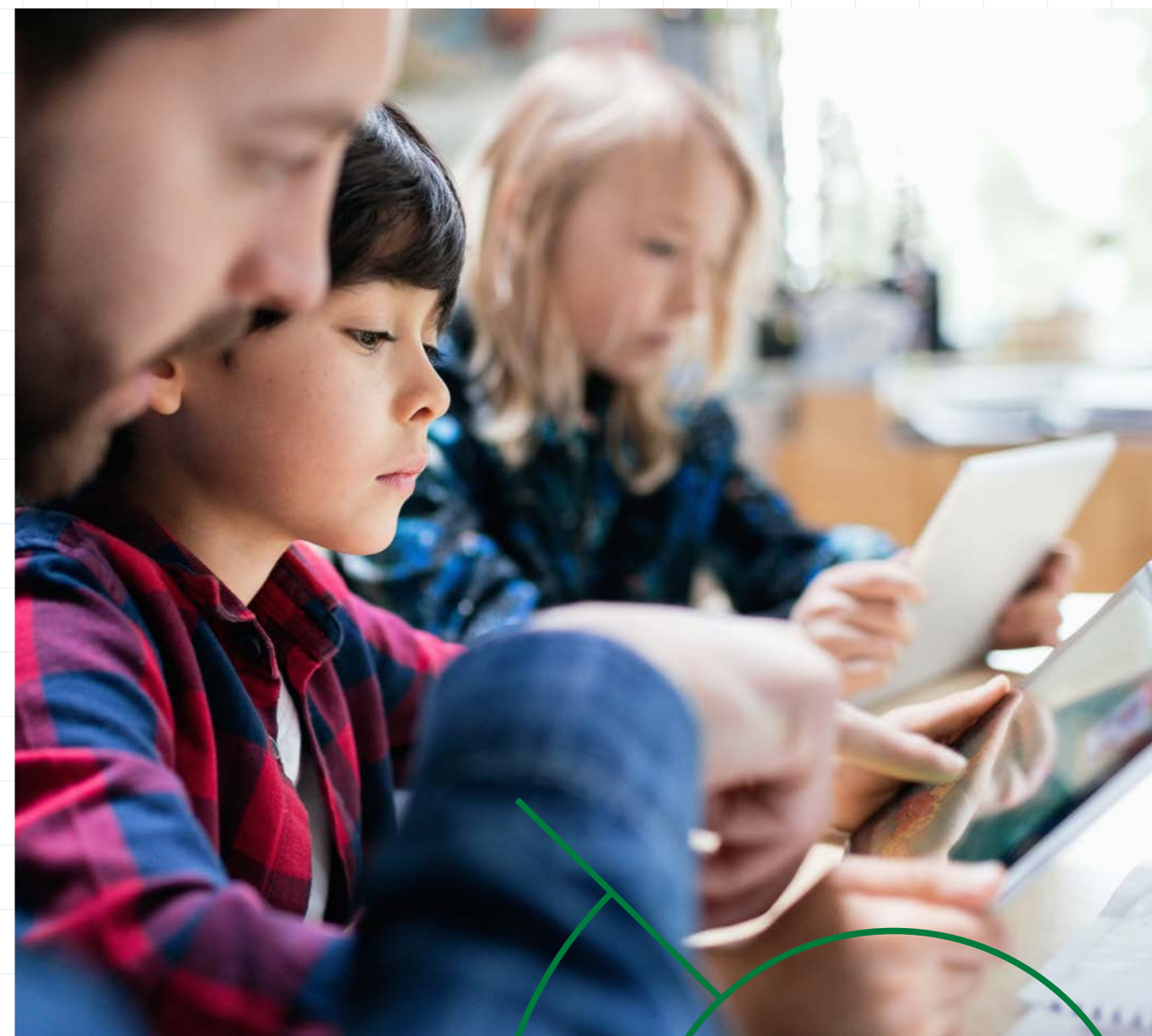
En skolbyggnad kommer att användas under många år. Genom att tidigt jämföra olika alternativa tekniska lösningar och materialval kan vi välja det mest fördelaktiga alternativet ur ett totalekonomiskt perspektiv, sett utifrån byggnadens hela beräknade livslängd. Vi tar då inte bara hänsyn till investeringskostnaden utan även till de kostnader som uppkommer under drift- och förvaltningsskedet, till exempel energikostnader, underhåll och service. Genom att välja sunda, lättskötta och beständiga material kan vi både förenkla underhåll och bidra till en bättre arbetsmiljö. Med hjälp av den här sortens analys – livscykelkostnadsanalys (LCC) – bygger vi inte bara kostnadseffektivt, utan även energieffektivt och med stor hänsyn tagen till miljön. Om man vill lyfta miljöfrågorna ett snäpp till i projektet, så kan vi också välja att miljöcertifiera skolbyggnaden.

Trygga befintliga värden med platsanalysen

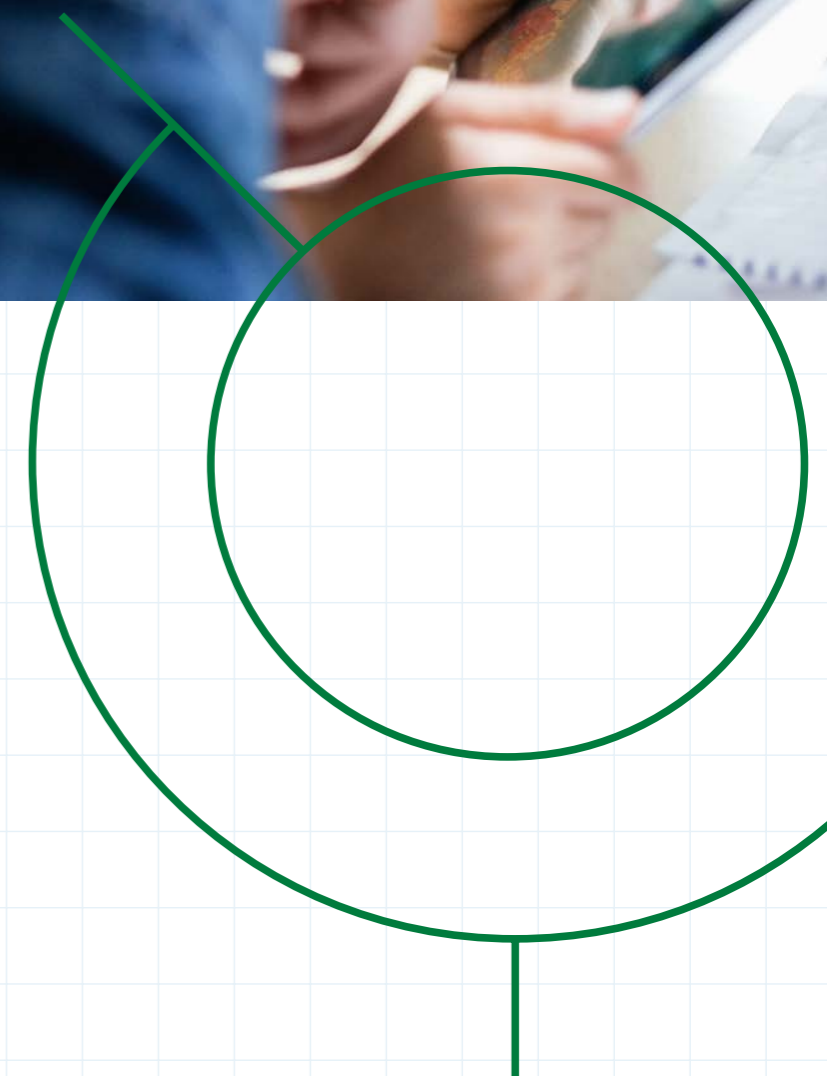
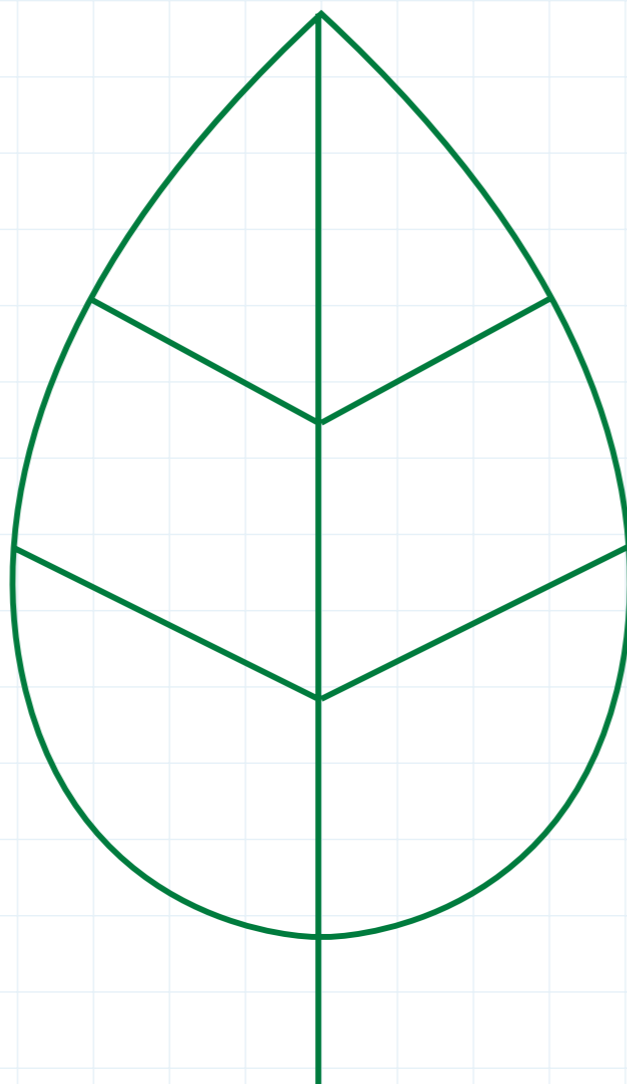
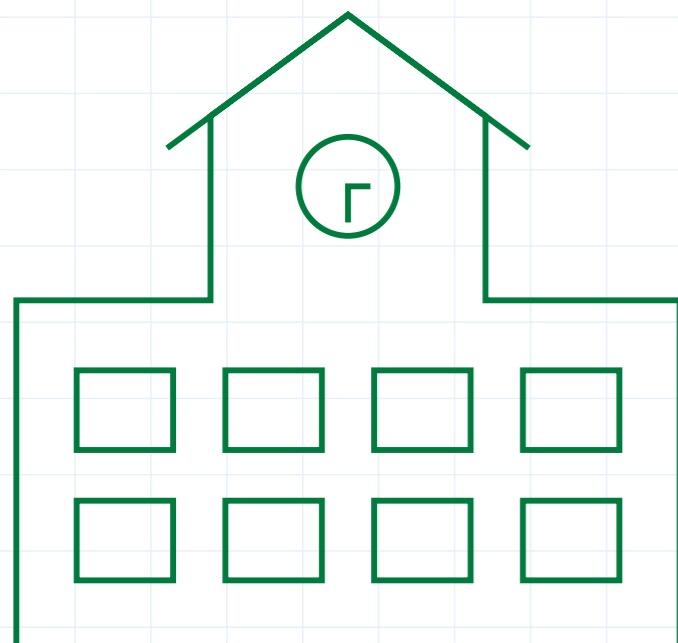
En platsanalys är en systematisk kartläggning av befintliga kvaliteter, funktioner, värden och potential både inom och runt skolans område. Analysen genomförs för att få en mer djupgående förståelse för sammanhanget i området vad gäller bland annat vägar, barnens rörelsemönster, barriärer och kopplingar, vatten och kulturelement. Den kartlägger också mikroklimat med sol, skugga och skyddade platser. Utifrån platsanalysen kan vi placera byggnaden på ett sätt som tryggar befintliga värden och skapar möjligheter, istället för att bara placera huset där marken är som mest plan.

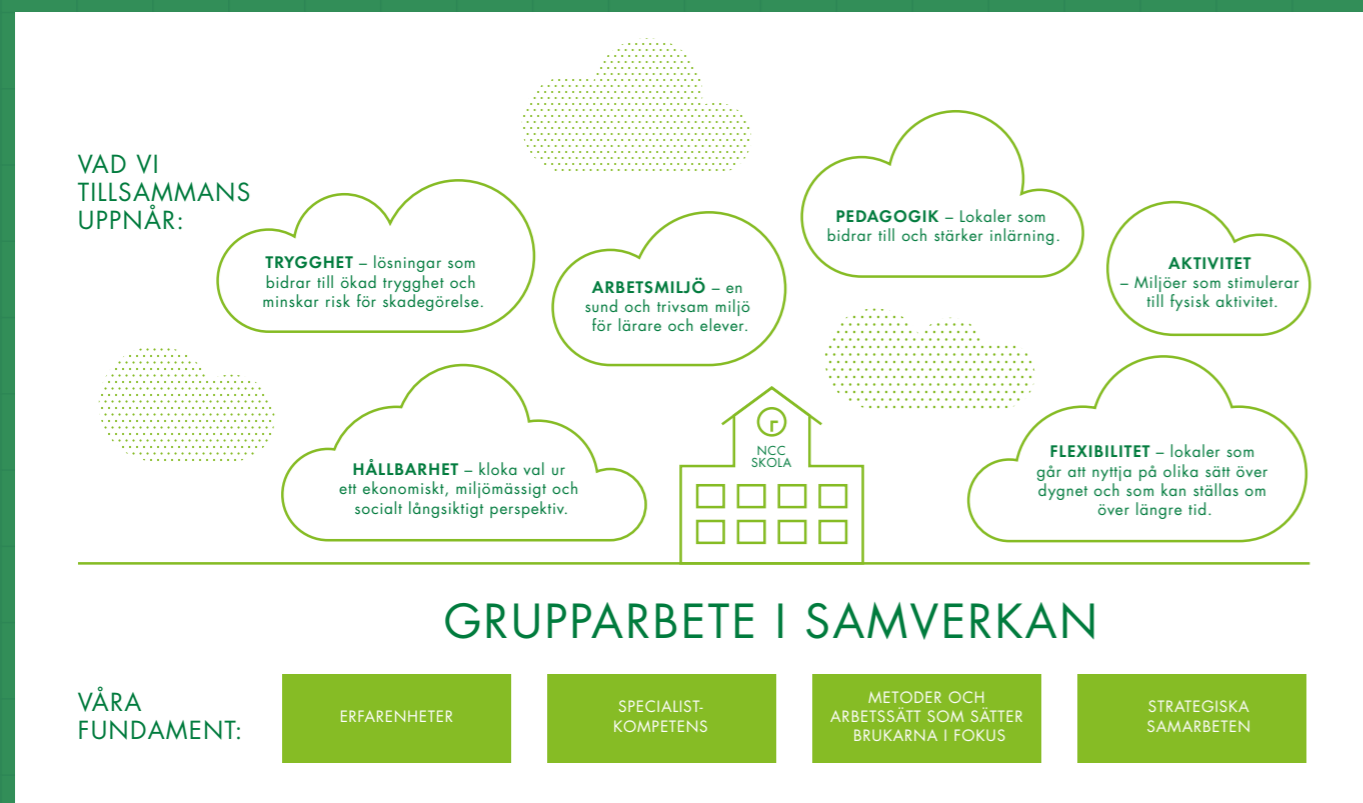
”Bara det faktum att vi diskuterar processen för skolor, det skedde inte för några år sen. Nu för vi en dialog om innehåll och byggteknik – det gör att det byggs så mycket bättre skolor nu.”

KOMMUNSTYRELSENS ORDFÖRANDE

I Finland har NCC i samarbete med lärare utvecklat det digitala verktyget NCC MySchool, som samlar in mätdata från skolbyggnaden och andra informationskällor. Verktöget används av lärarna för att tillsammans med eleverna utforska och förstå begrepp som förnybar energi, byggnaders energiförbrukning och bra inomhusluft, och framför allt för att se vilka möjligheter de själva har att påverka genom konkreta exempel.

Skolor byggs bäst genom grupparbete

”Tänk om vi hade ett större samarbete med entreprenörerna, då tror jag att vi skulle kunna hitta varandras styrkor, ha mer dialog och skapa något vi gör tillsammans för kommuninvånarna. Samarbete är nyckeln till det mesta.”

ORDF. BARN- OCH UNGDOMSNÄMNDEN

Vi på NCC vet att ett projekt där dialog, öppenhet och samarbete genomsyrar arbetskulturen ger enastående resultat. Genom samverkan i tidigt skede kan vi prioritera rätt och få största möjliga utväxling av investeringen – både samhällsekonomiskt och för den enskilda individen.

Grupparbete i samverkan

För att vi ska kunna skapa byggnader och skolgårdar som möter skolans utmaningar behöver vi – skolans alla nyckelaktörer – arbeta i nära dialog i ett tidigt skede. Då kan vi fånga upp och dela kompetens, insikter och kunnande mellan oss.

NCC har goda erfarenheter av att tidigt forma en gemensam organisation som arbetar mot gemensamma mål och med en gemensam budget. Det sker i en strukturerad samverkansform där vi löser uppdraget tillsammans, i öppen dialog och med projektets bästa i fokus. Ambitionen är att skapa värde på både kort och lång sikt. Tillsammans bygger vi den tillit som krävs för att bli ett effektivt, innovativt team där vi är lyhörda för varandras perspektiv och öppna för förbättringsförslag. Genom att skapa ett konstruktivt klimat och en tydlig struktur för arbetet kan vi ta vara på allas kompetens och lägga fokus på att hitta lösningar, kommunicera proaktivt och hantera utmaningar fortlöpande i projektet.

Goda erfarenheter

För att kunna erbjuda den bästa kompetensen, och säkra vår egen kunskapsåterföring, har NCC etablerat ”NCC Skola”. Det är ett nationellt nätverk med stor erfarenhet från skolprojekt över hela Sverige. NCC Skolas uppdrag innefattar att samordna och sprida erfarenheter inom NCC, driva utveckling inom skolområdet och stötta lokala skolprojekt. Varje skolprojekt drar därför nytta av innovation, kunskaper, erfarenheter och tekniska lösningar från tidigare skolprojekt.

Klok specialistkompetens

Inom NCC finns även andra specialister som bidrar med värdefull expertis till ett skolprojekt, till exempel inom energieffektivitet, inköp, livscykelanalys, social hållbarhet, landskapsarkitektur och byggt teknik.

”Skolan ska fungera i många år. Det är lätt att falla tillbaka och bygga en standardlayout som funnits sen 70-talet. Men vi måste också bygga skolor som verksamheten kan trivas i. De som ska bedriva undervisning måste ju kunna fungera i lokalerna nu. Därför är det viktigt att det finns en dialog mellan projektörer och verksamheten.”

BYGGPROJEKTLEDARE, BYGG- OCH PROJEKTAVDELNINGEN

Metoder och arbetssätt

NCC är en av Sveriges största skolbyggare och har under många år arbetat med att utveckla lärmiljöer över hela landet. Det har gett oss kompetens och erfarenhet som vi omsatt i kloka processer och metoder.

Att från start jobba tillsammans med användarna ökar förståelsen för vad den unika skolan verkligen behöver, vilken potential den har och hur platsen ska kunna nyttjas på bästa sätt. Elever, vaktmästare, lärare, driftpersonal, fastighetsägare och politiker bidrar alla med värdefulla insikter som vi kan ta med oss i vårt gemensamma projekteringsarbete. Här är det viktigt att få med alla viktiga grupper som påverkas av hur skolan utformas, till exempel användare med funktionsnedsättningar.

Genom det NCC kallar ”Verksamhetsfokuserad granskning” kan vi bättre analysera vad som krävs av skolmiljön för att ge verksamheten rätt förutsättningar. Viktiga intressenter bjuds in till workshops i samband med planeringen för att vi ska kunna skapa oss en bild av hur skolan används idag. Ofta är det bra att tillsammans besöka skolans olika delar och på plats diskutera vad som fungerar bra respektive dåligt idag. Genom att måla upp olika scenarier kan vi tillsammans analysera vad som saknas och hur byggnaden och skolgården skulle kunna användas.

Verksamhetsfokuserad granskning:

- Inkluderar användarens behov vid utformningen
- Ger bättre, verksamhetsanpassade lösningar
- Bidrar till samsyn kring utformningen och ger få eller inga sena ändringar
- Bidrar till ett ömsesidigt förtroende mellan verksamheten och projektet
- Hanterar designförändringar
- Skapar engagemang och förankrar beslut
- Styr förväntningarna rätt via 3D-modeller, ritningar och illustrationer

Krisen ger oss nya möjligheter

NCC bygger miljöer där vi alla ska bo, arbeta och leva – framtidens samhälle. Skolans betydelse för en bra samhällsutveckling har varit en stark drivkraft för oss på NCC när vi under åren har byggt upp en kunskapsbank av lärdomar, metodik och erfarenheter från våra olika skolprojekt. Men vi stoppar inte där, för oss är det viktigt att hela tiden utvecklas och, precis som i skolan, fortsätta lära. Det är vi övertygade om att vi gör bäst genom tidig samverkan med skolans aktörer. För bra skolor byggs på samlad kunskap. Och byggs därför bäst genom grupparbete. Välkommen att grupparbeta med oss!

Samverkan skapar värde för alla

Begreppet "en bra skola" betyder inte bara en skola med bra pedagogiskt innehåll utan även en trygg och stimulerande lärmiljö. Att skapa skollokaler som stödjer detta, där både barn och vuxna trivs och där alla får chans att växa och utvecklas, kräver både kreativitet och nytänkande. I detta är nya Brogårdaskolan i Bjuv ett lysande exempel.

Bygget av den nya skolan har genomförts som ett samverkansprojekt med många innovativa inslag. Lokalerna är öppna och luftiga med rum i rummet för studier enskilt eller i grupp. Avancerad ljud- och ljussättning gör det möjligt att bedriva undervisning överallt i byggnaden. Exteriört har skolan utrustats med sedumtak och solpaneler som täcker 60–70 procent av energibehovet och där förbrukningen kan följas på TV-skärmar inne i skolan.

Ny skola – viktig för Bjuvs utveckling

När politikerna i Bjuv, 2015, beslutade sig för att investera i ett nytt skolprojekt, blev samverkan det självklara valet. Behovet av en ny lärmiljö som stöttar dagens moderna pedagogik och ett bättre utnyttjande av lokalerna var stort.

– Vi politiker i kommunen har alla varit överens om att det är skolan vi ska satsa på, inte minst för inflyttningen till kommunen. När vi investerar i en ny skolbyggnad gör vi det i första hand för våra barn men det stärker också vårt varumärke som kommun. Att man har en bra skola är något som många tittar på när man står i begrepp att flytta till ett nytt område, säger Anders Månsson, kommunstyrelsens ordförande i Bjuvs kommun.

– En ny skolbyggnad kan också vara lönsamt när man tittar på själva driftskostnaderna och dessutom är satsningen på en god arbetsmiljö viktig vid rekrytering och för att få personal att vilja stanna på sitt jobb, framhåller Anders.

Målet för kommunen med den nya skolan var att skapa en dynamisk arbetsplats och en stimulerande lärmiljö där varje kvadratmeter används på bästa sätt.

– Nu fick vi möjlighet att tänka nytt och genom att välja att genomföra projektet i samverkan med NCC och övriga aktörer kände vi att vi verkligen fick en process där vi alla tillsammans var med och skapade den nya skolan, säger Anders Månsson.

En genomtänkt och inkluderande process

Samverkan som arbetsmetod ger många fördelar, framförallt i mer komplexa projekt där det täta samarbetet mellan de olika aktörerna i projektet leder till ökad effektivitet och nytänkande och borgar för en trygg och bra slutprodukt.

Engagemanget från elever, lärare och övrig skolpersonal har varit en viktig grundsten. Eleverna har bland annat bidragit med förslaget om tjockare väggar för bättre ljuddämpning. De önskade sig också hyllor med begränsad höjd så att det går att se över dem och fönster placerade på vissa ställen inne i byggnaden. Tanken har varit ökad trygghet och att förebygga mobbning genom att de vuxna ser vad som händer.

Krav som utmanar

– Projektet i sin helhet har varit tämligen komplicerat rent byggnadsmässigt, säger Ulf Jönsson, affärschef på NCC. Dels för att skolor generellt är komplexa byggnader där ljudmiljön och ljudkrav ofta är något av en utmaning. Dels för att arkitekten fått relativt fria tyglar då kommunen varit tydlig med att man ville ha en framtidsskola som sticker ut. När gemensamma utrymmen, som korridorer och kapprum, även ska kunna användas till att bedriva undervisning i, ställer detta särskilda krav på bland annat belysning som kanske inte är lika viktigt i andra typer av byggnader.

– En stor fördel för kommunen, vid ett sådant här projekt där inga ritningar finns i början, är också att vi löpande erbjuder att göra kalkyler allteftersom projektet fortskrider. Detta för att säkerställa att inga överraskningar dyker upp och att projektet eventuellt blir dyrare än man tänkt sig, förklarar Ulf.

Ett lyckat samverkansprojekt innebär att projektet håller tidplan, budget och övriga projektmål vilket också varit fallet för Brogårdaskolan i Bjuv. Byggbudgeten blev i själva verket något billigare medan inredningsbudgeten ökade något men i slutändan höll man de budgeterade 188 miljonerna.

Tre olika verksamheter blir en

I nya Brogårdaskolan ska tre olika verksamheter samsas: den vanliga skolan, särskolan och fritidsverksamheten.

Alla ytor i den nya skolan är pedagogiska ytor och kan användas för undervisning på ett eller annat sätt och även av fritidsverksamheten på eftermiddagarna. Särskolan har man valt att placera mitt i byggnaden.

– Vårt mål har varit att skapa en modern och kreativ miljö där såväl elever som lärare och övrig skolpersonal kan känna trivsel och tillit och där alla får chans att utvecklas. Vår önskan är att barnen ska uppleva skolan som sitt andra hem. I skolan finns många barn med särskilda behov. För dem har ljuddämpningen, ljuset och färgerna bidragit till större koncentrationsmöjligheter så till den grad att man nästan känner att man har en extra pedagog närvarande, berättar Monika Kjell, rektor på skolan.

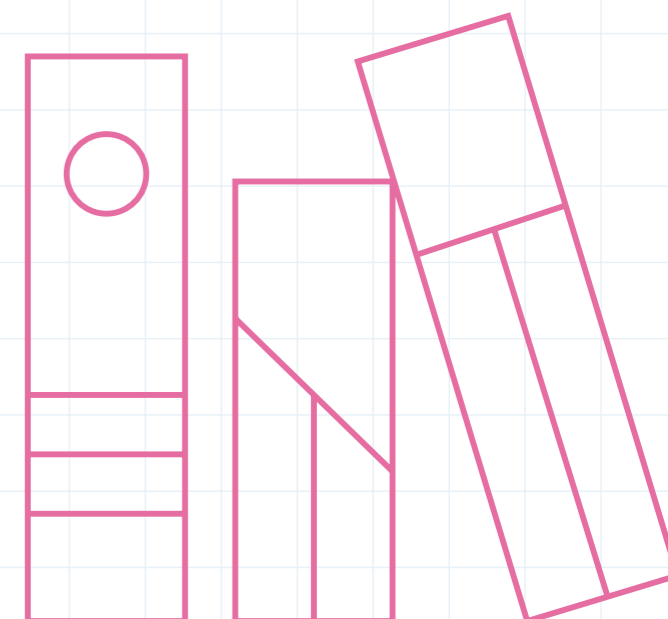

Brogårdaskolan, Bjuv

En lärmiljö som ger alla en chans

– Det är en gång i livet man får vara med i en sådan här process som varit en lång och spännande resa. Vi har önskat oss nya lärmiljöer som vi nu ska anpassa oss till och hittills har det gått över förväntan. Barnen får möjlighet att välja var i lokalerna de vill sitta och får träna på att samarbeta, jämföra och dra egna slutsatser. Nu klarar även barnen med de allra största svårigheterna att genomföra skoldagen på ett bra sätt, berättar Monika.

– Samverkan var så klart nytt för mig. Jag har naturligtvis inget att jämföra med, men det är många delar i den samarbetsformen som vi känner oss trygga med i skolan. Tillit till varandras olika professioner, delaktighet, mötesformer vi känner igen. Sedan att det gett ringar på vattnet och att NCC varit delaktiga på många fler sätt i vår skola under processen är både på grund av att det var ett så fantastiskt team som byggde vår skola men också för att vi tillsammans hade ett väldigt tydligt mål. Effektmålen har varit avgörande i detta arbete.

Referenser

- Arbetsmiljöverket (2017), *Projektrapport för Arbetsmiljöverkets nationella tillsyn av skolan 2013–2016*
- Boverket (2015), *Gör plats för barn och unga!*
- Centrum för idrottsforskning (2017), *Regeringsrapport 2017*
- I. Ericsson, *Bunkefloprojektet*, Malmö universitet (2012)
- J. Faskunger, A. Szczepanski, P. Åkerblom, *Klassrum med himlen som tak*, Linköpings universitet (2018)
- J. Fritz, *Physical Activity During Growth. Effects on Bone, Muscle, Fracture Risk and Academic Performance*, Lunds universitet (2017)
- P. Barrett, Y. Zhang, F. Davies, L. Barrett, *Clever Classrooms*, University of Salford, Manchester (2015)
- Skolinspektionen (2017), *årsrapport*
- Skolverket (2015), *PISA 2015*
- Skolverket (2017), *Prognos över behovet av förskollärare och olika lärarkategorier*
- Skolverket (2018), *Slutbetyg i grundskolan*
- UNICEF (2018), *An unfair start, inequality in childrens education in rich countries*

